REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 258. Brașov, Duminecă 21 Noemvrie (4 Decemvrie). 1904.

„Națiunea“ și alegĕtorii.

Intr'unul din numerii trecuți am amintit importanta vorbire ce a ținut'o contele Apponyi la meetingul opozițiunei unite. Eată ce a dis el la cestiunea, décă alegĕtorii din țéră pot sĕ dea absolutoriu guvernului Tisza pentru violența comisă contra regulamentului camerei, orĭ nu:

„Constituțiunea — dise Apponyi — n'a dat alegĕtorilor dreptul, ca ei la rêndul lor se pótă da absolutoriu pentru violări de drept sĕvêrșite, ci ea le-a dat numai dreptul de-a decide, décă e corectă orĭ nu o tendință politică, și de-a îndepărta séu de aduce la putere o majoritate“.

„'Mĭ vețĭ dice, că acésta este numai formalism, că națiunea este isvorul originar al tuturor drepturilor și că națiunea póte face ce-i place. Décă ar fi așa, atuncĭ noi am părăsit basa de drept a constituției ungare și am pășit pe terenul plebiscitului napoleonic.

„Națiunea! Ei bine, acésta procedere plebiscitară ar avé un înțeles și o îndreptățire etică. *décă acea societate la care se apeleză ar fi de fapt întrégă națiune.* Décă milionele poporului pășesc la urnă și poporul enunță, că concetățénul acesta (Tisza) a lucrat corect, atuncĭ un asemenea verdict póte sĕ vie în conflict cu dreptul formal, dér *póte totuși sĕ posedă atâta putere morală, ca sĕ dea un absolutoriu. Der acel mic corp electoral, care din 17 milióne locuitorĭ ai acestei țĕrĭ, cuprinde în sine numai 900.000 alegĕtorĭ și eschide de la dreptul electoral două milióne de concetățenĭ ai noștri, carĭ sciu ceti și scrie*, un ast-fel de corp electoral póte poseda numai drepturĭ formale, *nu póte sĕ-și arógе însĕ o putere etică, ce ar trece peste acésta.* E dér numai o *comedie*, décă punem înainte dreptul formal de câte orĭ ne vine la socotélă. Orĭ că ne ținem de dreptul formal și atuncĭ nu se póte alta de cât ca fapta nelegală a guvernului sĕ fie nimicită fără milă, orĭ acceptăm puterea etică a stărei plebiscitare napoleonice, de ceea ce sĕ ne feréscă Dumnedeu. *Atuncĭ trebue se avem și curagiul de a face ca tóte milionele poporului ungar sĕ pótă ocupa acest scaun judecătoresc, nu însĕ numai un mic cuoțient al lor*“.

Cu alte cuvinte Apponyi dice: orĭ ne ținem de constituția rĕmasă din timpurile privilegiilor și atuncĭ decide numai dreptul formal; orĭ sĕ avem apoi și curagiul a estinde dreptul electoral asupra întregei poporațiunĭ, și atuncĭ putem accepta puterea etică a vocei poporului.

Apponyi, după părerea diarului vienes „Neue Freie Presse“, a zugrăvit pe părete votul universal, cum le place a face clericalilor reacționarĭ între carĭ îl numĕră și pe el.

Conclusiunile ce le trage numita foie, care stă în serviciul guvernului tiszaist, din cuvintele lui Apponyi sunt logice și prea interesante, din care causă le reproducem aicĭ fără de a-le mai face nicĭ un comentar:

„...In discursul sĕu ținut în adunarea opozițională de Lunia trecută, contele Apponyi a denegat ministrului președinte dreptul, de-a cere de la națiune indemnitate pentru violarea regulamentului camerei, i-l'a denegat, fiind-că *din cele șéptespredece milióne ale poporațiunei ungare au dreptul electoral mai puțin de un milion, și acésta minoritate nu póte fi identificată cu națiunea.*

„E clar că, *décă acésta este esact*, contele Apponyi și partidul sĕu, care represintă minoritatea acestei minorități, au încă și mai puțin drept, de a vorbi în numele națiunei și că *décă decide numerul locuitorilor, tot sanctuariul constituțiunei ungare, ca al căreia pontifice* celebréză bucuros contele Apponyi, *stă pe un fundament fórte șubred*, fiind-că atuncĭ *nu e adevĕrat, că constituțiunea ar fi voința codificată a națiunei.*

„E caracteristic mai ales, că tocmai anteluptătorul așa numitelor postulate naționale se provócă la massele acelora, carĭ în Ungaria n'au drept electoral. *Scie bine contele Apponyi, că din cele șéptespredece milióne, carĭ după dreptul public compun națiunea ungară, abia numai jumĕtate sunt Ungurĭ și în sens etnografic, și că în Ungaria ar trebui sĕ curgă lupta pentru alte lucrurĭ, decât pentru regulamentul lui Daniel, décă ar fi representate și celelalte naționalitățĭ în dietă.*

„*Apelul la numĕrul poporațiunei în Ungaria*, este încă și mai puțin un apel la națiune, decât apelul lui Tisza către alegĕtorĭ; este un *apel la naționalitățĭ*, și în diua în care ar fi ascultat, e de temut, că strălucirea isbêndilor lui Apponyi pe terenul naționalisărei armatei, ar deveni tare pălită...“

Brașov, 20 Noemvrie.

Contele Tisza la Majestatea Sa. Erĭ după amédi, ministrul președinte *Tisza* a fost primit în audiență de Majestatea Sa în Gödöllö. In cercurile politice din Budapesta se crede, că contele Tisza a raportat Majestății Sale asupra situațiunei. In urma audienței, s'a ținut aséră un consiliu de miniștri.

Situațiunea în Austria. Din *Viena* se anunță, că în situațiunea politică internă se pregătesc lucrurĭ fórte însemnate. *Cehii* declaraseră mai 'nainte, că nu vor lăsa sĕ se priméscă nicĭ un proiect, dér după o consultare mai lungă ei au decis sĕ mai facă o ultimă încercare de a ajunge la înțelegere cu *Koerber* și cu partidele germane, ca astfel camera sĕ devină capabilă de a lucra. Cehii au decis adecă, sĕ trimită la ministrul președinte *Koerber* comitetul parlamentar al partidului lor, ca sĕ trateze cu el. Comitetul s'a și dus la Koerber, avênd cu acesta o conferență de mai multe ore. E vorba în primul rênd, de a-se afla o modalitate, ca Cehii sĕ nu mai facă obstrucție. Conferența cu Koerber s'a ținut și erĭ. Se dice, că Cehii s'ar mulțumi cu o declarație a ministrului președinte în care acesta sĕ promită, că va înființa o a doua universitate cehică.

Un memorand în cestiunea cretană. Principele George al Greciei, comisar înalt în Creta, a adresat un memorand d-lor *Delcassé, Zettoni*, lord *Lansdowne*, contele *Lamsdorf*, miniștri ai afacerilor streine a celor patru puterĭ protectóre. Se scie, că Austria și Germania s'au desinteresat complet de cestiunea cretană. De la începutul autonomiei, era ușor de prevĕdut, că în scurt timp se va cere unirea Cretei cu Grecia și că suveranitatea nominală a Sultanului asupra insulei va dispare mai curênd séu mai târdiu. Prințul amintesce, că acésta este dorința unanimă a administraților sĕi și că representanții lor au cerut de repețite orĭ de la puterĭ acéstă mĕsură necesară. El crede că turburărĭ grave se pot produce, décă poporul cretan va fi înșelat în speranțele sale și dă a înțelege, că autoritatea sa personală va fi micșorată în casul când puterile protectóre nu vor face dreptate cererei. Memorandul nu face nicĭ o alusiune la vre-o eventuală demisiune a înaltului comisar. Se pare decĭ fórte probabil, că cererea sa va rĕmâné platonică și că trupele internaționale vor continua a ocupa insula și a păzi ordinea până la o dată nedeterminată. Totușĭ o revoltă cretană va pune de sigur Europa în mare nedumerire.

Situația politică ungară.

Cele ce s'a petrecut la Iaurin, Galszecs și Dobrițin, în diua de 1 Decemvrie, sunt tot atâtea momente remarcabile ale situațiunei. La Iaurin contele *Tisza*, la Galszecs conții *Andrassy* au scos spada ca s'o încrucișeze cu adversarul, — ér la Dobrițin representanța comunală a dat vot de neîncredere guvernului.

La *Iaurin* contele Tisza a cam pățit'o. El, care în discursurile sale din dietă mereu avea pe buzele sale „națiunea“ și „judecata națiunei“, s'a pomenit de odată că la Iaurin e întêmpinat cu pietri, cu fluerăturĭ și cu sgomot infernal provocat de aceia, carĭ nu se însuflețesc pentru politica „mânei tarĭ“. Când contele Tisza se urcà la gară în trăsură, din mijlocul mulțimei adunate sburară pietrii asupra trăsurei, ér dinaintea edificiului „Lloyd“ contele Tisza fù primit cu urlete și fluerăturĭ. Când Tisza s'a dat jos din trăsură un om a dat năvală asupră-i și ridicà ciomagul sĕ-l lovéscă, însĕ din norocire un polițist l'a oprit în sĕvîrșirea faptei. Pe când se ținea discursul de deschidere a adunărei, poporul iritat a bombardat cu pietri ferestrile edificiului și pentru menținerea ordinei a trebuit sĕ se cheme la fața locului întréga garnisónă din oraș.

După adunare Tisza n'a părăsit edificiul până când husariĭ și infanteriștiĭ n'au curățit stradele de demonstranțĭ. Din stradele laterale însĕ mereu se audiau strigărĭ: „jos Tisza!“ In pórta hotelului „Royal“, unde s'a ținut banchetul, un om l'a amenințat pe Tisza c'o umbrelă.

Așa a fost primit Tisza in Iaurin.

Un alt moment însemnat al dilei este discursul, ce l'a ținut contele Iuliu *Andrássy* înaintea alegĕtorilor sĕi în Galszecs. In acest discurs Andrassy a declarat, că el nu se va mulțumi cu critica sarbĕdă, ci va lupta din tóte puterile pentru zădărnicirea planurilor contelui Tisza. „Nu mĕ voiu da la o parte, ci îmĭ voiu împlini datoria, orĭ-ce urmărĭ ar avé acéstă luptă pentru persóna mea“.

Meetingul studenților în Praga

contra proiectului Berzeviczy.

Praga, 1 Decemvrie.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Academicii de naționalitate nemaghiară din Praga au ținut în 27 Nov. a. c. o adunare cu scopul de a protesta solidar contra proiectului școlar al ministrului Berzeviczy.

Afară de Germanĭ tote naționalitățile nemaghiare din Ungaria au fost representate, Românii prin medicinistul Iuliu Moldovan. Părerile representanților au fost concentrate în următórea resoluțiune primită cu vii aplause de către adunare:

„Noi participanții meetingului, aranjat de tinerimea academică din Praga, aparținĕtóre naționalităților nemaghiare din Ungaria, care a avut loc adĭ în 27 Nov. 1904 în localul „Narodni dum“, protestăm cu indignațiune contra proiectului școlar, înaintat parlamentului maghiar de către ministrul de culte și instrucțiune Berzeviczy.

„Protestăm contra acestui proiect din punct de vedere al umanității, căcĭ scopul vĕdit este maghiarisarea cu forța a popórele nemaghiare.

„Protestăm contra proiectului din punctul de vedere al culturei generale, căcĭ pretinde, ca cunóscerea limbei maghiare, care nouĕ, popóre árice, ne e de tot strĕină, sĕ fie scopul principal al instrucțiunei, ceea-ce ar face direct imposibilă o crescere reală, de care avem necondiționat lipsă în lupta grea pentru esistență.

„Protestăm contra lui din punctul de vedere al dreptului și al dreptății, căcĭ în mod viclean tinde a face ilusorică și cea din urmă rĕmășiță a autonomiei nóstre școlare, asigurate nouĕ prin regele nostru atât în legea referitóre la autonomia nóstră bisericéscă, cât și în legea naționalităților.

„Tot-odată provocăm tóte popórele nemaghiare din Ungaria, carĭ la olaltă fac majoritatea acestei țĕrĭ, pe Românĭ, Slovacĭ, Sêrbĭ, Croațĭ, Slovenĭ, Rutenĭ și Sașĭ, a păși unițĭ la lupta contra acestui proiect, ca și contra tuturor agresiunilor regimului maghiar din Ungaria, nouĕ adversar.

„Ii provocăm, sĕ îndatoreze pe delegații lor, a esopera respingerea acestui proiect neuman.

„Apelăm în fine la toțĭ Maghiarii dreptĭ și progresiștĭ, apelăm la tótă lumea civilisată, a ne împărtăși cu simpatiile lor în lupta acésta grea.“ *med.*

Sinodul protopopesc din Clușiŭ.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Clușiŭ, 2 Decemvrie n. 1904.

La seria protestelor ce s'au făcut până acuma din partea Românilor împotriva proiectului de lege suprimător de drepturĭ al lui Berzeviczy — s'a adaogat erĭ un nou și energic protest despre care viu a vĕ raporta.

Am dis că „s'a adăugat“, în realitate însĕ protestul acesta este o inițiativă, un început demn și mult încuragiator, este primul protest ridicat din partea unui sinod protopopesc al bisericei române unite.

Sinodul convocat de d-l protopop Dr. Elia *Daianu* prin circulară tipărită, s'a ținut în cancelaria protopopéscă de la casele parochiale din Clușiŭ.

Inainte de sinod s'a celebrat s. liturghie, făcêndu-se tot-odată rugăciunĭ

pentru d-l Ioan *Pop*, parochul Gilăului, care se află greu bolnav.

La órele 9 s'a deschis sinodul de cătră părintele protopop Daianu, care a rostit o cuvêntare fórte bine argumentată, relevând *nedumeririle de cari sunt cuprinşi fiiĭ bisericei române unite când vĕd pe deoparte starea precară a clerului* în urmă trăgănării fără sfîrşit a cestiunei congruei, ér pe de altă parte *nourii ameninţătorĭ, ce s'au acumulat împotriva bisericei prin proiectul reformei şcolare*, care e făurit anume ca *sĕ abată şcólele nóstre de la menirea lor firéscă, ér biserica luându-i tóte drepturile avute, sĕ-i lase numai sarcinile şi sĕ o aducă în situaţia absurdă de a susţine cu grele jertfe nisce aşedĕminte streine de ea, ba în ultima analisă direct duşmănóse ei.*

Părintele protopop Daianu a făcut în cursul cuvêntării sale apologia limbei naţionale, ca limbă în şcólele primare, invocând dreptul divin, dreptul natural, istoric şi pe cel positiv, precum şi etica politică, carĭ tóte spriginesc şi garantéză limba poporului român în şcólele sale.

Sinodul în numele a 35,000 de suflete, carĭ se ţin de districtul Clujului a votat în unanimitate următórea moţiune:

Considerând, că proiectul de reformă şcolară presentat prin actualul regim, isbesce în tóte ideile de drept, divin şi positiv, şi atacă în mod făţiş autonomia legală a bisericei nóstre române gr. cat. — Sinodul identificându-se cu atitudinea Prelaţilor românĭ, *protestéză în numele dreptului şi al dreptăţii în contra atentatului intenţional prin proiectul de lege al ministrului Berzeviczy*;

Îşĭ esprimă mulţămita şi omagiile sale Archiereilor românĭ şi îndeosebĭ Inalt Prea Sfinţiei Sale Preaiubitului nostru Archiepiscop şi Metropolit de A.-Iulia şi Făgăraş, Dr. Victor Mihályi de Apşa, rugându-l cu tótă reverinţa şi încrederea, ca sĕ aducă la cunoscinţa tuturor factorilor constituţionalĭ, că *întreg clerul şi poporul credincios, gelos de drepturile bisericei şi şcólei sale, şi agitatat de o adâncă nemulţămire, doresce delăturarea atentatului proiectat, prin retragerea definitivă a noului proiect de reformă şcolară.*

Tot-odată sinodul hotărăsce şi însărcinéză presidiul, ca prin o scrisóre circulară sĕ comunice tuturor sinódelor protopopescĭ acéstă decisiune, cu rugarea de a o primi şi sprijini şi din partea lor.

*

Sinodul la propunerea d-luĭ Vas. *Hossu* jude la tabla r. şi epitrop al bisericei parochiale din Clujiŭ, a decis a se trece discursul părintelui protopop în procesul verbal.

In acest sinod, la care au participat nu numai clerul ci şi câte 2 delegaţĭ mirenĭ din fie-care parochie (din Clujiŭ între alţii: d-l V. Hossu, jude de tablă, Leontin Pop, prim-epitrop, Vas. Rauta Buticescu etc.) s'au tratat şi alte cestiunĭ de importanţă pentru destrictul Clujului, ér d-l jude de tablă V. *Hossu* a presentat o moţiune, care interesézá întréga biserică română unită.

D-l Hossu a presentat anume moţiunea, ca *sinodul [sĕ-şi esprime dorinţa, de a se acorda mirenilor loc in viéţa organică a bisericei, în sinóde diecesane mixte.*

Moţiunea acésta luându-se la desbatere, după câteva modificaţiunĭ stilare s'a primit cu majoritate de voturĭ în sensul, ca *I. P. S. Sa Metropolitul sĕ convóce sinod mixt şi în înţelegere cu ceilalţi Archierei se prepare convocarea unui congres mixt al întregei provincii metropolitane.*

Corespondent.

Adunarea de protestare din Deşiŭ

contra proiectului Berzeviczy.

— 1 Dec. 1904.

On. Redacţiune! Aţĭ anunţat la timpul sĕu adunarea de alegĕtorĭ convocată pe ḑiua de 22 Noemvrie la Deşiŭ pentru a protesta în contra proiectului Berzeviczy. Adunarea permisă fiind de autoritatea politică, s'a ţinut în ḑiua fixată, şi din procesul verbal ce s'a luat despre decursul eĭ, vĕ dau aicĭ un estras în următórele:

Adunarea a fost deschisă prin d-l advocat Dr. Teodor Mihalyi, învitând pe cei presenţĭ a-se constitui în şedinţă şi a-şĭ alege president şi notarĭ.

La propunerea d-lui Clemente Barbul au fost ales presidenţĭ: dintre mirenĭ Dr. Teodor Mihalyi, ér dintre „clericalĭ", cum se ḑice în procesul verbal, d-nii protopopĭ Ioan Welle şi Teodor Herman, ér de notarĭ: Dr. Ioan Chereches şi Dr. Liviu Micşa.

După acésta d-l Dr. Teodor Mihalyi deschide adunarea şi numesce verificătorĭ ai procesului verbal pe d-nii Alexandru Avram şi Augustin Pintea.

D-l Dr. Alesandru Vaida-Voevod, referentul adunărei, face apoi espunerea situaţiunei politice, etnice şi culturale din ţéră; arată, care e conţinutul proiectuluĭ ministrului Berzeviczy, tendinţele ce le urmăresce acest proiect, urmările desastruóse ce le-ar avé pentru poporul nostru, décă ar deveni lege — şi de încheiere presentă conferenţeĭ următorul proiect de resoluţiune:

„Considerând, că proiectul lui Berzeviczy violéză cele mai preţióse drepturĭ şi vatĕmă cele mai sfinte sentimente ale poporelor nemaghiare;

„Considerând, că acest proiect de lege trebue sĕ îl privim ilegal, deórece, décă ar fi primit şi sancţionat ca lege, din acéstă împrejurare ar resulta absurditatea legală, că o lege în vigóre ar nimici drepturĭ autonome de ale bisericelor nóstre naţionale, pe când alte legĭ, în vigóre, maĭ vechĭ, în acelaşĭ timp garantéză acéstă autonomie;

„Considerând, că dintr'acésta contradicere imposibilă într'un stat de drept ar resulta tulburarea păceĭ şi stîrnirea ureĭ între naţionalităţile patrieĭ;

„Considerând, că şcóla ar deveni din sanctuarul culturei şi al luminei, ce este astăḑĭ pentru popor, o simplă instituţie aservită machinaţiunilor politice;

„Considerând, că o atare şcólă ar avé intenţie vĕdită de a răpi şi nimici posibilitatea progresului cultural al nemaghiarilor şi de a rĕspândi în sînul lor ireligiositatea şi de a propaga demoralisarea:

„Adunarea Românilor din comitatul Solnoc-Dobâca protestéză în contra intenţiei volnice a ministrului Berzeviczy de a crea o lege, care ar jigni drepturĭ vechĭ ale Nemaghiarilor, cu ajutorul unui parlament în care poporul român nu este representat în mod corĕspundĕtor;

„Adunarea declară, că tot natul Român va lupta pe basa legilor positive maĭ vechĭ în acea direcţie, ca intenţiile proiectului de lege şcolar sĕ sufere naufragiu pe tótă linia;

„Adunarea se declară solidară cu tóte acţiunile interprinse din partea episcopatelor bisericelor naţionale române în contra proiectuluĭ de lege şcolară şi îşĭ esprimă admiraţia şi profundele sale mulţămite faţă de metropoliţii şi episcopii noştri".

D-l Dr. Ioan Şliam sprijinesce proiectul de resoluţiune şi face propunerea, ca adunarea sĕ-i priméscă cu unanimitate şi sĕ esprime mulţămită protocolară prelaţilor românĭ pentru atitudinea lor faţă de proiect, ér acésta sĕ li-se aducă la cunoscinţă prin câte un esemplar al procesului verbal.

Adunarea primesce cu unanimitate şi însufleţire proiectul de resoluţiune presentat de d-l Dr. Al. Vajda-Voevod, precum şi propunerea d-lui Dr. Ioan Sliam.

SCIRILE DILEI.

— 20 Noemvrie v.

Inaugurarea mausoleului lui Mihaiŭ Vitézul. Dumineca viitóre se va inaugura la mănăstirea Dealului mausoleul lui Mihaiŭ Vitézul. In vederea acesteĭ marĭ solemnităţĭ „Asociaţiunea generală a studenţilor univ. românĭ" va organisa o „caravană" pentru ca toţĭ studenţiĭ sĕ sĕrbătoréscă memoria marelui erou naţional. In Tĕrgovişte se va face o frumósă primire pelerinilor, organisându-se în acest scop un comitet de recepţie. — In urma intervenţiei d-lui profesor Tocilescu, sub a căruĭ conducere se face acest pelerinagiŭ, tóte persónele au o reducere pe căile ferate române de 50 la sută. Inscrierile se fac la localul Asociaţiunei studenţilor din calea Victoriei 110 în orĭ ce ḑi.

Un vînător român îndrăsneţ. „S. D. T." din Sibiiu scrie: Sâmbăta trecută ţĕranul Petru *Muţiu* din Reşinarĭ a avut norocul sĕ împusce în munţiĭ de lângă Riusadului *treĭ urşĭ* şi anume unul mare puternic, al doilea de $1^1/_2$ an şi al treilea de 1 an. Petru Muţiu a descoperit încă de Vinerĭ urmele celor treĭ urşĭ şi Sâmbătă înarmat cu puşca s'a luat pe urme. El a ajuns astfel la o visuină, din care curagiosul vînător s'a încercat sĕ scótă pe urşĭ prin strigăte. Familia de urşĭ însĕ se făcea niznai. Atuncĭ Muţiu a început sĕ arunce pietri în vizuină. La provocare étă că se arată un urs uriaş şi vré sĕ se arunce asupra lui Muţiu. Acesta însĕ nu şi-a perdut presenţa şi cu o împuşcătură l'a culcat la pămênt. Tot aşa i-a scos cu pietri şi pe ceilalţĭ doi maĭ tinerĭ, carĭ avură aceeaşĭ sórte, ca şi tatăl lor. In visuină maĭ rĕmase încă un puiŭ de urs maĭ mic, care nu voia de fel sĕ iesă. Muţiu însĕ a întrat după el în visuină şi l'a ucis acolo. Cu tot curagiul bărbătesc admirabil al lui Muţiu, nu sciu ce ar fi păţit, décă se întâmpla sĕ dea în visuină şi de ursóică!

Un statistician italian despre Bucuresci. D-l Ugo Giusti, cunoscutul statistician din Italia, în ultima sa scriere statistică „La statistica locala in Italia", vorbind de lucrările statistice în Europa ḑice: Bucuresciul e singurul oraş din statele balcanice care are un serviciu statistic regulat şi publică buletine sĕptĕmânale şi lunare, precum şi un anuar destul de bogat în date deosebit de importante.

O crimă înfiorătóre s'a desfăşurat Mercurĭ nóptea pe bordul şlepului „Rosina" proprietatea fraţilor Mendl, acostat în largul Dunării în faţa fabricei de făină Violatos. In timpul nopţiĭ căpitanul şlepului a fost asasinat cu loviturĭ de cuţit de mai mulţĭ indivizĭ rĕmaşĭ până astăḑĭ necunoscuţĭ. Imprejurările în carĭ s'a sĕvĕrşit crima sunt următórele: Pe la órele 2 din nópte o barcă s'a apropiat de şlepul „Dezi" acostat în faţa băilor, din care vre-o treĭ indivizĭ s'au urcat pe bordul vasului căutând sĕ-l jefuéscă. Fiind însĕ simţiţĭ de căpitanul Siciliatos, tâlhariĭ s'au făcut nevĕḑuţĭ prin întunerec, favorisaţĭ şi de pâcla, care domnea pe tótă întinderea. Deşi prima óră surprinşĭ, criminaliĭ nu-şĭ perdură curagiul şi avură încredere într'o a doua întreprindere. Refugiaţĭ pe malul drept al Dunării, adecă pe malul opus al portuluĭ român după câteva momente de plănuire infernală, se întórsera din nou în largul apei, îndreptându-se de astă-dată spre şlepul „Rosina". Ajunşĭ aicĭ eĭ se introduseră prin spargerea uneĭ ferestre în cabina căpitanuluĭ, anume Suchiardopolo, pe care găsindu-l durmind, îĭ aplicară douĕ puternice loviturĭ de cuţit în cap. Deşteptându-se nenorocitul căpitan voi sĕ fugă, sĕ cheme ajutor, dér cum forţele îl părăsiseră, el nu făcu de cât doi paşĭ şi fu ajuns de criminalĭ, carĭ îĭ maĭ aplicară alte treĭ loviturĭ de cuţit, mortale, culcându-l pentru tot-déuna la pămênt. După terminarea acesteĭ fiорóse opere asasiniĭ scotociră cabina furând 2.500 leĭ şi maĭ multe obiecte de valóre, cu care au dispărut. Tóte astea s'au petrecut în perfectă linişte, aşa în cât nicĭ ceĭ carĭ durmiau în cabinele învecinate n'au sciut nimic până a doua ḑi matelotul Spiros Cerlentis, dădù peste cadavrul şefului sĕu zăcĕnd într'un lac de sânge şi mutilat oribil.

Marinarĭ italienĭ decoraţĭ de Ţarul. Ţarul a conferit medaliĭ de aur şi argint mateloţilor de pe crucişătorul italian „Elba", carĭ dăduseră ajutor echipagiilor rusescĭ de pe vasele „Variag" şi „Koreetz" distruse la Cemulpo.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Banditul.

Povestire englezéscă.

Tom Roket era un bandit. De-altmintrea om cam comod, el nu eşia la drumul mare, decât când se aştepta la vr'o pradă grasă. Poporul vorbia multe şi mĕrunte despre Tom Roket. Intre altele se vorbia, că e capabil sĕ se arate în ḑece locurĭ de-odată. In privinţa persónei sale circulau fel de fel de versiunĭ. Uniĭ ḑiceau, că e robust ca un atlet, alţiĭ, că e de statură mică şi are ochĭ albastri.

Tatăl meu era advocat şi locuia în Glocestershir. Era bărbat înalt, voinic şi tare ca un leu. La 1795 avuse un proces mare urbarial, în care în sesiunea de primăvară era sĕ se ţină la Warwick pertractarea finală. In acest proces trebuia sĕ mérgă înainte de Crăciun la oraş, ca sĕ-şĭ procure nisce acte şi fiind om fórte curagios, a plecat singur. La întórcere era o nópte cu lună şi frigul contenise. Cum călărea el aşa în trap, de-odată îşĭ aduce aminte, că la hanul, unde poposise nu departe de Warwick, a zărit pe chelneriţa, că-şĭ face de lucru cu pistólele luĭ. Cuprins de bănuielĭ, el scóse proiectilele şi le înlocui cu altele.

Călărise deja vr'o 4—5 ore, ajungĕnd la podul de lemn de peste rîul Avon. Aicĭ, la o cotitură, îi eşi înainte un călăreţ mascat. Tata scóse repede pistolul şi ţinti asupra călăreţului. Pistolul însĕ nu luă foc. Chelneriţa vîrîse o undrea în ţiţa pistolului şi o rupse acolo.

— Mai ai unul? — întrebă banditul liniştit, după-ce vĕḑù, că nicĭ al doilea pistol nu luă foc.

— Mai am! — rĕspunse tata. Mai am unul, beciznicule! şi ḑicĕnd aceste cuvinte prinse pistolul de vêrful ţevei şi îl aruncă cu atâta putere spre capul banditului, încât Tom Roket ar fi trebuit sĕ cadă mort — décă îl nimeria.

Tom însĕ s'a pitulat cu isteţime, ér pistolul a sburat pe d'asupra luĭ. Tata însĕ pierḑĕnd echilibrul, căḑù de pe cal.

Tom sări la el şi îi puse genunchele pe piept.

— Dă încóce punga, orĭ te prăpădesc! Şi ţéva pistolului sĕu o lipi de tîmpla tateĭ.

— Na! — ḑise tata cu dispreţ şi cu braţul liber scóse portmoneul din buzunar şi îl aruncă în drum.

— Acu sĕ daĭ încóce şi portofelul! — stăruia banditul. Scóte portofelul ăl negru şi gros, ce-l porţĭ în buzunarul din lăuntru.

— Aicea e! Şi fiind-că vĕd, că eştĭ aşa bine orientat, ai fi putut ghici şi aceea, că în portofel n'am hârtii de valóre.

— O sĕ vedem! — rĕspunse Tom şi cu o mână începù sĕ borfăiéscă prin hârtii.

— Acte de proces, carĭ nu privesc pe nimenĭ, afară de clientul meu, ḑise tata.

— Atuncĭ sĕ le rup — rĕspunse banditul. Ce sĕ stea aicĭ de géba? Şi începù sĕ rupă o hârtie.

— Nu rupe! — ḑise tata speriat.

— Aşa? Va sĕ ḑică tot valoréză ceva?... Sĕ nu pierdem însĕ timpul. Vedĭ colo podul? Décă peste o sĕptĕmână vei pune sub piétra de lângă stâlpul stâng 500 de galbenĭ, douĕ ore după aceea îţĭ vei găsi tot acolo portofelul cu conţinutul luĭ intact.

— Şi cum sĕ mĕ asigur, că n'o sĕ mĕ înşelĭ? întrebă tata încăpăţinat.

— Eu sunt Tom Roket! rĕspunse banditul mândru şi ridică genunchele de pe pieptul tateĭ. Acum poţĭ pleca. Sĕ nu uiţĭ însĕ, că pistólele mele iau foc.

*

Tata a vrut sĕ prindă pe bandit în cursă şi s'a dus la Londra sĕ caute pe renumitul detectiv Frazer.

Au luat hotărîrea, ca poliţiştiĭ venind deghisaţĭ pe diferite căĭ, sĕ-şĭ dea întâlnire la órele 8 séra la hanul din apropiere, ér peste o oră sĕ se întâlnéscă pe şosea cu tata. Ast-fel au vrut sĕ inducă în erórе pe spionii lui Tom.

Tata a întârdiat puţin şi când a sosit la locul întâlnireĭ, a găsit acolo un ţĕran, care l'a salutat.

— Bună séra! rĕspunse tata.

— N'ai fi aşa bun, sĕ-mĭ spuĭ ce scrisóre e asta? şi îĭ presentă o hârtie.

Tata recunoscù, spre mirarea lui, propria sa scrisóre adresată lui Frazer.

— De unde o ai? întrebă tata.

Studenţii italienî arestaţi cu ocasiunea turburărilor din Innsbruck au fost toţî puşî în libertate şi trimişî la vetrele lor, după-ce li-s'au luat interogatoriile. Numĕrul studenţilor arestaţi a fost 57.

Sobrania bulgară a votat în şedinţa sa secretă de erî $42^2/_4$ milióne francî pentru înzestrarea armatei bulgare cu arme nouĕ.

Ninsorî mari. Din Madrid se telegrafiéză, că în întréga ţéră s'au deslănţuit marî viscole. S'au întêmplat numeróse nenorocirî. Multe persóne sunt cercate de miserie, neavênd ocupaţiune,

Concert militar. Duminecă în 4 Decemvrie musica militară a reg. 50 va da un concert în sala cea mare de la „Gewerbeverein". Program variat în care vedem şi drăgălaşul potpuri nou „*Wien bei Nacht*". Musica o va dirigia d-l capelmaistru în persónă. Inceputul la órele 8. Intrarea 40 banî.

Avis. Din partea poliţiei se atrage atenţiunea proprietarilor de case, sĕ curaţe zăpada dinaintea caselor şi sĕ presare năsip séu cenuşe pe unde e alunecuş.

— Din causa repausului dominecal va fi deschisă în cetate, mâne, Dumineсă numai farmacia d-lui E. *Neustädter* Têrgul grâului nr. 7.

Societatea filarmonică din Braşov aranjază Mercurî în 7 Decemvrie în sala cea mare de la Redută primul sĕu concert statutar compus din piese de-ale marelui compositor Wagner. Programa e următórea: 1) Charfreitagszauber din „Parsifal", 2) Waldwehen din „Siegfried" 3) Wotans Abschied von Brunhilde und Feuerzauber din „Walküre" şi 4) ouvertura operei „Tannhäuser". Membriî sprijinitorî sunt rugaţi a-şî prenota locurile în librăria d-lui H. Zeidner până mâne, Dumineсă în 7 Dec. Cu ḑiua de 5 Dec. se pun biletele în vêndare.

Concertul musicei oraşului. Mâne, Dumineсă în 4 Decemvrie n. concertéză musica oraşului în otelul Europa. Cu acéstă ocasiune va păşi în public pentru întâia óră nou angajatul membru al musicei orăşenescî d-l Alvin König (solotrompeter). In bogatul program se află şi piesa românéscă „*Scenă pastorală*" de Edinescu, orchestrată de d-l Krause. Inceputul la órele 8 séra. Preţul intrăriî 60 banî.

Resboiul ruso-japones.

Un raport oficial trimis la Tokio din cartierul general de la Port-Arthur, aduce scirea, că după lupte marî şi cu pierderî enorme Japonesilor li-a succes a cuceri colina de 203 metri şi fortul, ce se află de asupra ei. Colina acésta a fost centrul acelor lupte înverşunate, carî au durat patru ḑile în faţa grupului de forturî de la nord-vest, luptă despre care corespondenţii diarelor englese dic, că au fost mai sângerόse decât tóte atacurile de până acum.

La 30 Noemvrie Japonesii ajunseră de mai multe-orî până la mijlocul colineî, ba chiar şi la vîrful ei, dér nu se putură susţiné în urma focului ucigĕtor al Ruşilor. Spre séră însĕ, Nogi a reînoit atacul, trimiţĕnd în linia de foc tot ce avea mai bun. Cătră órele 8 séra Japonesilor li-a succes a ajunge la vîrful colinei şi a cuceri fortul. Acest succes i-a costat pe Japonesî jertfe colosale. Nu mai puţin de *15,000 din ei* au fost parte ucişî, parte grav rĕniţi.

Pe cucerirea acestei coline Japonesii au pus de la început mare greutate. De pe colină ei pot sĕ bombardeze portul.

Din Petersburg se telegrafiéză, că generalul *Stössel* a trimis fiiului sĕu o scrisóre în care spune, că numĕrul garnisóneî sale e de 32,000, cifră în care se cuprinde şi numĕrul rĕniţilor şi bolnavilor.

Situaţia în *Manciuria* e neschimbată. Corespondentul ḑiarului „Standard" anunţă din cartierul general al lui *Oyama*, că actualmente nicî unul din adversarî nu face mişcărî seriόse. Ruşii se mişcă ceva mai viu, acésta însĕ numai pentru-că se tem de un atac neaşteptat al Japonesilor. Amêndoi adversarii s'au instalat pentru iérnă la Şaho şi aştéptă întărirî. Evenimente mai seriόse nu sunt de aşteptat. La Şaho 1/4 milion de Japonesî se mişcă pe un teren atât de îngust, încât n'ar fi suficient nicî pentru o armată, care ar numĕra numai a patra parte. Soldaţii japonesî sufer mult din causa gerului. Corturile ce le-au dus cu ei, nu le pot fi un scut, nicî colibe de zăpadă nu-şî pot face, fiind-că zăpada e puţină şi peste ḑi se topesce. Japonesii şi-au făcut bordee în pĕment pentru câte 6 ómenî. Aerul în aceste bordee e năduşitor şi provocător de bόle. După lupta de la Şaho *Kuropatkin* a primit 34,000 ómenî şi 72 tunurî ajutόre şi în luna Decemvrie va mai primi 38,000 ómenî şi 88 tunurî. Cu totul până la finele luî Decemvrie va avé ajutóre nouĕ de 72,000 ómenî şi 160 tunurî, — prin ceea-ce armata i-se va întări în mod considerabil.

Alegerile municipale în Scheiu.

Scandal ne mai pomenit.

La alegerile municipale de aḑi în cercul al III-lea Scheiŭ s'a întêmplat cevaşi cu totul neprevĕḑut şi neaşteptat, ceva înfricoşat din punctul de vedere naţional românesc şi ne mai pomenit în analele vieţii nóstre municipale.

O minoritate disparentă de malcontenţî din sînul Românilor Scheienî, în frunte cu faimoşii Arsenie Vlaicu şi advocat Mănoiu, a pregătit în ascuns un atac asupra cetăţuei nóstre electorale municipale din Scheiul Braşovului prin tradâre, implorând şi dobândind ajutorul alegĕtorilor ungurî din Scheiu, carî până acuma nicî-odată n'au fost întrat în luptă cu candidaţii clubului municipal român.

Până în momentul, când scriem aceste rândurî ni-se raportéză, că pentru lista desertorilor de la disciplina şi solidaritatea naţională au votat peste 50 Ungurî din Scheiŭ, în parte conduşî de un comisar de poliţie maghiar, ér partea cea mai mare de compania Vlaicu-Stinghe-Mănoiu.

Cu o oră şi $^1/_2$ mai 'nainte veni un raportor, abia resuflând sĕ ne spună, că a trebuit sĕ-şî facă de trei orî cruce, vĕḑênd, că nenorocitul director al şcólei nóstre comerciale a devenit cu acésta ocasiune agent şi corteş de frunte maghiar, căcî cu ochii l'a vĕḑut, cum împărţia liste Maghiarilor, ca sĕ voteze cu el. „Ucigă-te crucea drace!" a esclamat raportorul adênc mâhnit şi scârbit de ceea ce a vĕḑut.

In acéstă clipită un brav proprietar român din Şcheiŭ vine sĕ ne spună că vestitul Coliban, cel cu pamfletele, alérgă cu patru sănii după alegĕtorî ungurî, pe care îî aduce la urnă şi îî şi duce îndĕrĕpt. Ne mai spune că a vĕḑut şi pe câţî-va Saşi din Şcheiŭ votând cu lista Vlaicu-Stinghe.

Minunea minunilor, ceea ce nu s'a întêmplat nicăirî în ţéră, un numĕr atât de considerabil de alegĕtorî ungurî a votat pentru o listă, în care nu era nicî unul de-ai lor. Ce marinimositate! Nu putem admite însĕ, că tóte aceste s'ar fi făcut numai de dragul companiei Vlaicu-Stinghe-Mănoiu etc., cı avem cuvinte tarî de a crede, că Ungurii ca politiciani practicî n'au ostenit, fie şi numai cu sania, a se înfăţişa în sala de gimnastică română înaintea comisiunei electorale, presidate de d-nii I. Puşcariu şi Dr. Baiulescu, fără interes, décă nu pentru moment, pentru viitor. Se vorbesce deja şi nu fără temeiŭ logic, că ceı ce au introdus aḑi pe ascuns trupele auxiliare adversare în sala de votare au încheiat un pact cu ele pentru viitor.

Cum va fi acest pact ne putem închipui după lipsa de orî ce sfială şi ruşine ce a dovedit-o compania faliţilor de la Sf. Nicolae.

Audim, că lista naţională stabilită de clubul român a întrunit până acuma peste 80 voturî, dér minoritatea refractară care a apelat la concursul taberei adversare, avênd până acuma peste 50 voturî strĕine, e aprópe se întrécă numĕrul voturilor listei partidului nostru naţional.

Scriem acestea aub impresiunea durerósă a veştilor neaşteptate, ce ne sosesc de la locul alegerei.

*

La 5 óre primirăm scirea, *că trădarea e çonsumată*. Lista desertorilor de la causa comună a dobândit majoritatea. Acest fapt, care va fi scris cu litere negre în istoria Scheilor, a fost salutat de cătră aliaţii presenţî ai campaniei nenorocite cu sgomotóse „Eljenurî".

Dumneḑeu sĕ ierte sufletelor trădătóre, căcî Românii nu le vor puté ierta nicî-odată ceea-ce au făcut.

Bibliografie.

„Familia", nr. 47 a. c. a., a apărut cu următorul cuprins: „Cântec", poesie de Z. Bârsan. „Cântarea cântărilor", schiţă de Laurenţia Gribincea. „Peste adêncurî", poesie de Emil A. Chifta. „La stână", schiţă de Petru Popa. Cugetărî. „Marea", sonet de N. Radulescu-Niger. „Cine pórtă vina?", siluetă de Dionisiu Stoica. „De ce femeile sunt mai frumóse decât bărbaţii", croquis de Lys. „Colinde din Bihor", de Avram Igna. „Notiţe literare", de Emil Isac, şi obicinuitele rubrice despre literatură, teatru şi musică, biserică şi şcólă etc.

Ilustraţie: Fotografie la ţéră.

„Familia", revistă pentru familii, apare în Oradea-mare, în fie-care Dumineсă. Redactor: Iosif Vulcan. Abonamentul pe an 16 cor., pe jumĕtate de an 8, pe 3 lunî 4. Pentru România pe an 20 lei.

ULTIME SCIRI.

Londra, 2 Decemvrie. Cucerirea colinei de 203 metri, i-a costat pe Japonesî jertfe enorme. Intregî companii au căḑut până la ultimul om. Ruşii încă au avut pierderî însemnate cu ocasiunea respingerei singuraticelor atacurî.

Belgrad, 2 Decemvrie. Intreg cabinetul şi-a dat demisiunea.

Mukden, 3 Decemvrie. Cavaleria rusécă continuă a urmări pe duşman, care se retrage spre sud.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

— Numele celui, ce mi-a dat-o sĕ începe cu „F".

— Nu cum-va d-ta eştî Frazer? întrebă atuncî tata, care nu putea bine distinge pe om în întunerec.

— Ai ghicit-o.

— Şi unde-ţî sunt ómenii?

— Ne aştéptă la pod.

Au plecat amêndoi spre pod. Aicî vĕḑură patru detectivî deghisaţî venind pe patru potecî diferite. Unul era îmbrăcat ca cerşitor sdrenţos, al doilea, ca negustor ambulant, al treilea ca fecior de boier şi al patrulea ca desertor. Tata făcu elogiî lui Frazer, că a aranjat lucrurile cu atâta dibăcie.

Atuncî Frazer a început sĕ expună planul prinderii lui Tom. La 20 de paşî de la pod va posta câte doi detectivî şi în stânga şi în drépta, ér el împreună cu tata va aştepta desvoltarea într'o barcă. In momentul când Tom Roket séu vr'unul din ai sĕi va pune mâna pe punga cu banî, Frazer va fluera şi detectivii se vor arunca asupra individuluî. Ér décă ar isbuti sĕ sară în apă, atuncî tata şi Frazer îl vor urmări cu barca.

— Şi acum, d-le, — continuă Frazer — adu încóce punga, sĕ o duc la piciorul podului. D-ta până atuncî sĕ te suî în barcă.

— Tóte sunt în regulă — dise Frazer peste câte-va minute, întorcêndu-se la barcă. O sĕ punem mâna pe el. Acum sĕ aşteptăm.

A urmat o jumĕtate de oră plictisóă. Apoi mai trecù un sfert şi pe urmă érăşî o oră. Nicî un sunet nu tulbura liniştea nopţii. Tata fù cuprins de pirotélă şi adormi. Când s'a deşteptat, era singur în barcă.

Se revĕrsa de ḑiuă. Tata se duse aţă la piciorul podului. Banii dispăruseră şi în locul lor îşî găsi portofelul cu actele. In portofel mai era un bilet cu următórea scrisóre primitivă:

„Décă aş fi nimicit aceste acte, v'aş păgubi nu numai pe d-vóstră, ci şi pe clientul d-vóstrĕ, ér pe acesta vréu sĕ-l menajez. Etă de ce m'am ţinut de cuvênt, deşi jocul d-tale a fost fals".

ss) *Tom Roket.*

Tata cuprins de furie alergă cât putù la hanul, unde sĕ fixase locul de întâlnire al detectivilor. I-a găsit pe toţî cincî legaţî burduf, împreună cu Frazer cel *veritabil.*

Cum s'a putut face asta, n'a putut sĕ afle tata nicî-odată.

— *st.* —

Anunț de licitație.

In 19 și 20 Decembrie st. n. a. c. **se va vinde cu licitație** in localul casei de Zălóge, dela órele 8—11 a m. și dela 2—4 óre p. m. **obiectele amanetate** in luna lui Octombrie și Novembrie 1903, până inclusive cu nr. 17237—1903, a căror termin a espirat și nu s'au rescumpĕrat.

Obiectele carĭ se vor vinde sunt: **Giuvaericale, Ciasornice de aur și argint și alte scule de aramă, Cióie, Cositor, flanele, haine bărbătescĭ și femeiescĭ, Cisme, ghete și altele.**

Vêndarea se face cu banĭ gata.

Rĕscumpĕrarea sĕu înoirea amanetelor se póte face numai cu o ḑi înainte de licitație.

În ḑiua vêndăriĭ cu licitație nu se permite nicĭ într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó, 24 Novembrie 1904.

Oficiul cassei de amanete din Brașov.

2—3.(1570)

„Gazeta Transilvaniei" cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la **Eremias Nepoții.**